

Aan: de informateurs, prof. dr. (Elbert) Dijkgraaf en drs.
R. (Richard) van Zwol

Datum: 22 april 2024, Leiden

Betreft: Brief Werkgroep Kind in azc ten behoeve van een
nieuw regeerakkoord

Geachte heer Dijkgraaf, geachte heer Van Zwol,

Namens de Werkgroep Kind in azc, coalitie van zes organisaties die zich inzetten voor de rechten en het welzijn van kinderen in asielopvanglocaties, richten wij ons tot u in uw rol als informateurs van de huidige kabinetsformatie.

Het VN-Kinderrechtenverdrag beschouwt asielzoekerskinderen in de eerste plaats als kind en vereist dat het belang van het kind een eerste overweging is bij het maken van beleid en beslissingen betreffende kinderen. Een kind dat leeft in een asielopvanglocatie moet hetzelfde worden behandeld als ieder ander kind in Nederland.

Het aandeel kinderen in de asielopvang is groot en de leefomstandigheden vaak onder de maat. De situatie in de noodopvang heeft een permanent karakter aangenomen, gekenmerkt door een constante cyclus van sluiting en opening. Dit resulteert in frequente overplaatsingen van deze kinderen naar andere tijdelijke locaties, waardoor het hen ontbreekt aan de stabiliteit en veiligheid die essentieel zijn voor hun welzijn en ontwikkeling, met potentieel schadelijke gevolgen.

Recente onderzoeken, brandbrieven en verslagen hebben een reeks zorgwekkende problemen aan het licht gebracht die kinderen in asielzoekerscentra ervaren¹. Deze problemen hebben een directe impact op o.a. hun gezondheid, ontwikkeling en toekomstperspectief. De Nederlandse overheid is op grond van het VN-Kinderrechtenverdrag verplicht zich in te spannen om het welzijn van deze groep kinderen te verbeteren. Wij verzoeken u dringend deze urgente problematiek en onze aanbevelingen te betrekken bij uw beraadslagingen en te zorgen dat de rechten en het welzijn van kinderen in asielzoekerscentra een centrale plaats krijgen in het aanstaande regeerakkoord en daarmee gewaarborgd worden. Hieronder vindt u onze belangrijkste zorgen en aanbevelingen:

- **Minimaliseren van overplaatsingen:** Wij dringen aan op maatregelen die het aantal verhuizingen voor gezinnen en kinderen in asielzoekerscentra tot een absoluut minimum beperken. In lijn met de motie van Meenen (D66) in de Eerste Kamer². Het frequente verplaatsen van locatie naar locatie ondermijnt de stabiliteit die essentieel is voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. Onder andere door het 'doelgroepenbeleid' van

¹ Zie recent: *'De leefomstandigheden zijn niet altijd aangepast aan de belangen en de veiligheid van kinderen'* (p.62); *Verhuizingen zijn met name ingrijpend voor kinderen... hebben veel impact op de ontwikkeling van een kind en staan daarmee op gespannen voet met het Kinderrechtenverdrag'* (p.73) in: Bouwstenen voor het asielbeleid en asielstelsel, ABDTopconsult, februari 2024

² https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20240305/kamer_wil_verplaatsingen

gemeentes af te schaffen en het loskoppelen van de procedure en de opvang van asielzoekers kunnen onnodige verhuizingen worden voorkomen.

- **Verbeteren van de leefomstandigheden:** Het is van cruciaal belang dat er binnen de asielopvangvoorzieningen adequate maatregelen worden genomen om de levensomstandigheden voor kinderen te verbeteren. Dit ziet onder andere toe op voldoende privacy, de beschikbaarheid van kookfaciliteiten (zodat ouders gezondere voeding kunnen koken), kindvriendelijke ruimtes en toegang tot (jeugd)zorg. Deze voorzieningen zijn essentieel voor het waarborgen van een menswaardige en kindvriendelijke leefomgeving. We wijzen u graag op onze uitgangspunten kindvriendelijke opvang waarin wij de criteria voor een kindvriendelijke asielopvang omschrijven³.
- **Optimaliseren van gezondheidszorg:** Een verbeterd systeem van kennisuitwisseling tussen het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de relevante gezondheidszorginstanties is van groot belang. Daarnaast is het verbeteren van de informatieverstrekking over gezondheidszorg aan de bewoners en het verzekeren van voldoende mondzorg en gezondheidsvoorlichting voor kinderen essentieel.
- **Garantie op onderwijs en dagbesteding:** Het is noodzakelijk dat kinderen met voorrang geplaatst worden op reguliere opvanglocaties, waar zij gegarandeerd effectieve en duurzame toegang tot onderwijs hebben, en waar voldoende mogelijkheden zijn voor zinvolle dagbesteding. (Crisis)noodopvanglocaties voldoen niet aan de behoeftes van kinderen die een vluchtelingenstatus hebben of nog in de asielprocedure zitten.
- **Betere informatievoorziening en participatie:** Informatie over de asielprocedure, de opvang en de rechten en plichten in Nederland dienen op een kindvriendelijke wijze beschikbaar en toegankelijk te zijn, bijvoorbeeld via infographics of strips, om zo begrip en transparantie te bevorderen. Het gebruik van kinderen als tolken dient expliciet te worden voorkomen. Daarnaast roepen wij op de kinderen en jeugdige bewoners actief bij het reilen en zeilen van de opvang te betrekken, bijvoorbeeld door het instellen van jeugdraden en/of het voeren van focusgroepdiscussies.
- **Speciale aandacht voor *Alleenstaande Kinderen in de asielprocedure (AMV)*:** Een zorgvuldige en op kinderen afgestemde aanpak is cruciaal voor alleenstaande kinderen in de asielprocedure (AMV's). Hun unieke situaties en behoeftes vragen om een gespecialiseerde benadering vanaf het moment dat ze in Nederland aankomen. Met dit doel en gezien de acute problematiek rondom de opvang van AMV's, met name in Ter Apel, onderstrepen wij de noodzaak van een speciaal en gespecialiseerd aanmeldcentrum dat is ingericht om hun unieke behoeftes in kaart te brengen en daaraan te voldoen⁴. De regering moet voorkomen dat AMV's worden opgevangen in (crisis)noodopvanglocaties, deze zijn ongeschikt voor de beschermingsbehoeftes van deze jongeren.

³ https://kind-in-azc.nl/wp-content/uploads/2022/11/Uitgangspunten-kindvriendelijke-en-veilige-asielopvang_lang-2.pdf

⁴ <https://www.unhcr.org/nl/wp-content/uploads/sites/93/2024/01/UNHCR-Aanbevelingen-voor-de-opvang-asielzoekers-en-vluchtelingen-22-23.pdf>

Wij benadrukken het belang van deze aanbevelingen om de situatie van kinderen in de asielopvang aanzienlijk te verbeteren. Het belang van het kind moet altijd vooropstaan in beleidsbeslissingen en dient los te worden gezien van de politieke discussie rondom migratie.

Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid tot een gesprek om onze bevindingen en aanbevelingen toe te lichten. Wij danken u voor uw aandacht voor deze urgente kwestie en kijken uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,
namens de Werkgroep Kind in azc

Tessa Terpstra
Voorzitter

De Werkgroep Kind in azc is een coalitie van Defence for Children, Save the Children, Stichting de Vrolijkheid, VluchtelingenWerk Nederland, INLIA Foundations en UNHCR. De Werkgroep is opgericht in 2010 om ervoor te zorgen dat de asielopvang voor kinderen voldoet aan de eisen van het VN-Kinderrechtenverdrag. De leden van de Werkgroep bundelen hun krachten om de rechten van kinderen in de asielopvang en hun situatie te verbeteren.